

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ АПТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ

© І. Я. Городецька, П. К. Стадницький

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Резюме: вивчено особливості транспортного забезпечення аптечних закладів регіональної аптечної мережі. Проведено розрахунок витрат на доставку товару в аптеки та запропоновано шляхи їх оптимізації.

Ключові слова: аптечні мережі, транспортні витрати.

Вступ. Одним із найактуальніших напрямків розвитку фармацевтичної логістики в сучасних умовах є удосконалення процесу логістичного обслуговування, яке доцільно розглядати як важливу складову обслуговування споживача, що дає можливість забезпечити необхідний рівень задоволення потреб клієнтів за якнайнижчих сукупних витрат та гарантованого отримання ними відповідного товару у відповідній кількості, у певному місці, в певний час та за певною ціною [2]. Раціональна, економічно і технологічно обґрунтована організація транспортного забезпечення лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту великої кількості аптек та їх структурних підрозділів набуває особливого значення в умовах ринкової конкуренції [3]. З огляду на це, метою нашого дослідження було опрацювання методів оптимізації транспортних витрат в організації роботи аптечної мережі.

Методи дослідження. Використовували методи спостереження, порівняння, узагальнення, зіставлення, системного аналізу.

Результати й обговорення. Протягом останнього десятиріччя відбувається стрімкий розвиток нового явища у фармацевтичній галузі України — мережевої логістики. Сьогодні в Україні існують понад 50 аптечних мереж, що відіграють серйозну роль на фармацевтичному ринку, частка яких в загальному обсязі аптечного продажу залежно від регіону коливається від 25 до 30 % [5]. Незаперечними перевагами аптечних мереж можна вважати:

- наявність єдиної маркетингової стратегії, що дозволяє удосконалити цінову та асортиментну політику та гарантує більшу економічну стабільність порівняно з одиночними аптеками;
- диверсифікація асортименту — до 10 тис. позицій, велика частка парафармацевтичної продукції;
- економія на витратах завдяки збільшенню обсягів закупівлі у оптових компаній та скоро-

чення управлінських витрат внаслідок утворення єдиного адміністративного центру;

- активне використання відкритої форми торгівлі (у форматі фармацевтичних маркетів);
- надання додаткових послуг і безкоштовної інформаційної допомоги;
- надання системи знижок;
- нижчі ціни на лікарські засоби;
- вдало організована логістика;
- широкі можливості у боротьбі з проникненням у роздрібну торгівлю контрафактної та фальсифікованої продукції;
- оптимізація товарно-грошових потоків і створення реальних можливостей для перерозподілу коштів із метою підтримки нерентабельних торгових точок [1, 5].

Серед недоліків цієї системи управління — дублювання функцій дистриб'юторів та подовження функціонального циклу [6].

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами ставлять до транспортування лікарських засобів низку вимог, а саме:

- ліцензіат під час транспортування лікарських засобів повинен забезпечити умови зберігання лікарських засобів відповідно до вимог, встановлених виробником;
- транспортний засіб для перевезення лікарських засобів повинен забезпечувати дотримання визначених виробником умов зберігання ліків і дозволяти проведення систематичного вологого прибирання з використанням дезінфікуючих засобів;
- під час транспортування лікарських засобів мають бути дотримані умови, що забезпечують збереження їх належної якості, схоронності та цілісності, не допускають потрапляння в них пилу, атмосферних опадів і впливу сторонніх запахів;
- лікарські засоби під час транспортування повинні бути захищені від пошкодження упако-

ки, розливання, забруднення, контамінації іншими лікарськими засобами або речовинами;

· перевезення лікарських засобів, які вимагають особливих температурних умов зберігання, повинно здійснюватись тільки спеціально обладнаним транспортом, оснащеним рефрижераторними установками, обладнаними пристроями для постійного моніторингу температури або термоконтейнерами [4].

Нами проведено дослідження особливостей

транспортного забезпечення аптечних закладів регіональної аптечної мережі протягом 2010 року. Роздрібний сегмент мережі складав понад 100 аптек у 7-ми областях західного регіону України, переважна більшість з них становили аптеки (83 %), аптечні пункти – 15 % та лише 2 % - аптечні кіоски. Найбільше аптечні заклади мережі представлені у Львові та Львівській області (відповідно 29 % та 33 % усіх закладів), значно менше у інших областях (рис. 1).

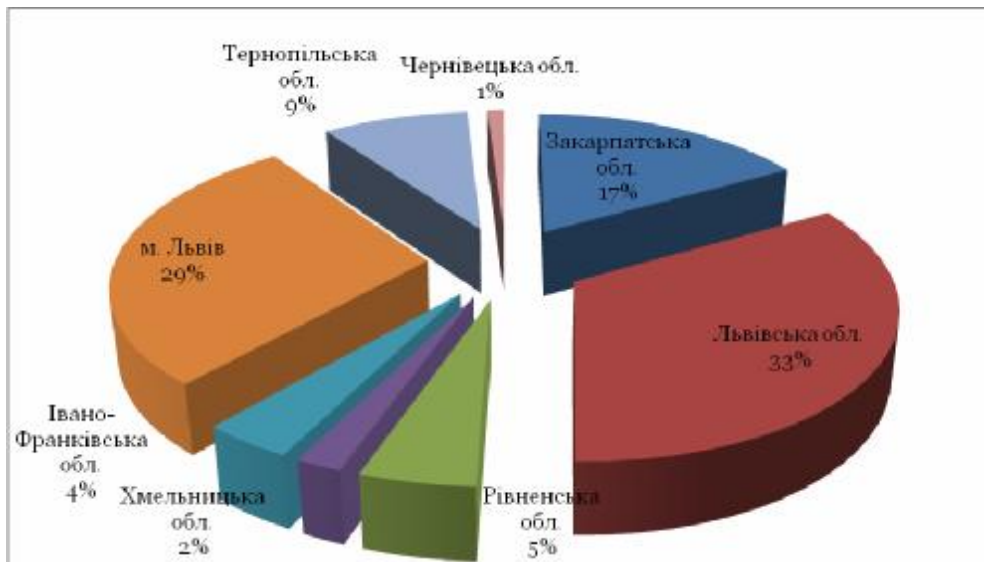

Рис. 1. Розподіл аптечних закладів регіональної аптечної мережі за областями.

Підтримання єдиного асортименту у 102 аптеках мережі вимагає значних зусиль із раціоналізації та оптимізації транспортних витрат. Організація замовлень у компанії налаштована таким чином, що аптеки отримують основне планове замовлення товару 1 раз на тиждень, а також можливе екстрене дозамовлення протягом тижня. Розроблено 20 планових маршрутів. Ми проаналізували та зіставили такі показники: загальну протяжність маршрутів доставки товару, розхід та вартість палива на кожному маршруті та середній

обсяг перевезень, який становив суму щотижневої доставки товару в аптечні заклади мережі на кожному маршруті. Оскільки різні маршрути обслуговують різну кількість аптек (від 2 до 17), для оцінки вартості транспортного забезпечення необхідно було використати узагальнений показник, а саме – вартість доставки товару на 1000 грн, який розраховували, поділивши вартість палива, використаного на обслуговування маршруту, на середнє значення щотижневої доставки товару. Результати наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Характеристика транспортного забезпечення аптечних закладів регіональної аптечної мережі

№ маршруту	Кількість аптек	Кілометраж (км)	Розхід палива (л)	Вартість доставки (грн)	Середній обсяг перевезень (тис. грн)	Вартість доставки на 1000 грн (грн)
1	6	28	2,8	22,40	225,5	0,10
2	5	44	4,4	35,20	211,2	0,17
3	2	24	2,4	19,20	95,8	0,20
4	3	15	1,5	12,00	124,3	0,10
5	2	14	1,4	11,20	134,8	0,08
6	3	35	3,5	28,00	167,8	0,17
7	3	18	1,8	14,40	159,4	0,09
8	3	22	2,2	17,60	144,3	0,12
9	6	227	22,7	181,60	189,7	0,96
10	3	180	18,0	144,00	167,2	0,86
11	3	134	13,4	107,20	178,1	0,60

№ маршруту	Кількість аптек	Кілометраж (км)	Розхід палива (л)	Вартість доставки (грн)	Середній обсяг перевезень (тис. грн)	Вартість доставки на 1000 грн (грн)
12	17	789	78,9	631,20	534,6	1,18
13	6	670	67,0	536,00	232,4	2,31
14	4	210	21,0	168,00	202,3	0,83
15	2	84	8,4	67,20	85,1	0,79
16	9	295	29,5	236,00	337,5	0,70
17	6	634	63,4	507,20	212,3	2,39
18	4	271	27,1	216,80	180,4	1,20
19	8	512	51,2	409,60	297,7	1,38
20	2	31	3,1	24,8	111,8	0,22

Як видно з даних таблиці 1, маршрути доставки товару в аптечні заклади мережі можна розділити на чотири групи: дешеві (№ 5, 7, 1, 4, 2, 6, 8, 3, 20) – вартість доставки 1000 грн товару складає від 0,08 грн до 0,22 грн; середньовартісні (№11,16,15,14,10,9) – аналізований показник становить від 0,60 грн до 0,96 грн; дороги (№12,18,19) – 1,18-1,38 грн та особливо дороги (№13,17) – 2,31-2,39 грн.

Варто зауважити, що для повноцінної характеристики транспорного забезпечення необ-

хідно враховувати інші аспекти витрат компанії, пов'язаних з організацією роботи даної ділянки, а саме: заробітна плата водіїв, оплата відряджень (дводенні маршрути), сервісне обслуговування та ремонт автомобілів тощо. Аналіз організації транспорного забезпечення аптечних закладів мережі дозволив встановити можливість об'єднання маршрутів, що сприятиме зменшенню транспортних витрат. Пропозиції об'єднання маршрутів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2. Пропозиції об'єднання маршрутів доставки для аптечної мережі

Існуючі маршрути					Об'єднані маршрути				
№ маршруту	Кількість аптек	Кілометраж (км)	Середній обсяг перевезень (тис. грн)	Вартість доставки на 1000 грн (грн)	№ маршруту	Кількість аптек	Кілометраж (км)	Середній обсяг перевезень (тис. грн)	Вартість доставки на 1000 грн (грн)
5	2	14	134,8	0,08	5об.	11	68	606,3	0,09
6	3	35	167,8	0,17					
7	3	18	159,4	0,09					
8	3	22	144,3	0,12					
14	4	210	202,3	0,83	14об.	6	244	287,4	0,68
15	2	84	85,1	0,79					

Як видно з даних таблиці 2, запропоноване об'єднання 4-х маршрутів (№ 5, 6, 7, 8) дозволить знизити середню вартість доставки товару (з 0,12 (середній показник для 4-х маршрутів) до 0,09 грн). Об'єднання маршрутів № 4 і 15 знизить вартість доставки 1000 грн товару на 0,11-0,15 грн). Для віддалених високовартісних маршрутів доцільно розробити модель змішаного постачання з використанням транспорту постачальників. Крім витрат на доставку товару, зменшуються витрати на їх належне зберігання на аптечному складі. Відділ постачання компанії та

фірма-постачальник розділяють транспортні потоки товарів із доставкою безпосередньо в аптечні заклади. Для оперативності використовують електронні засоби комунікацій: Інтернет, електронну пошту.

Висновок. Проведений розрахунок витрат на доставку кожної 1000 грн товару в аптеки дозволив визначити «дорогі» та «дешеві» маршрути і запропонувати шляхи оптимізації транспортних витрат у компанії, а саме: об'єднання маршрутів та запровадження використання моделі змішаного постачання.

Література

1. Бобровский Д. Информационные технологии для поддержки конкурентных преимуществ аптечной сети. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.topsbi.ru/default.asp?artID=1218>
2. Громовик Б. П. Теоретико-методологічні та прикладні засади логістичного управління фармацевтичними підприємствами: автореф. дис... д-ра фармацевт. наук: спец. 15.00.01 «Технологія ліків та організація фармацевтичної справи»/ Б. П. Громовик. – К., 2005. – 41 с.
3. Куценко С. А. Маршрутизація перевезень при виконанні замовлень оптовими фармацевтичними фірмами / С. А. Куценко, З. М. Мнушко // Фармац. журн. – 2007. – № 3. – С. 21-26.
4. Організація продажу та логістика роздрібної та оптової торгівлі лікарськими засобами: матеріали дру-
- гої Всеукраїнської фармацевтичної конференції «АПТЕКА–2008 Весна» (26–29 травня 2008 р.) // «Еженедельник «АПТЕКА», 2008. – № 23 (644), 24 (645), 25 (646), 26 (647).
5. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами. – Наказ Державної інспекції з контролю лікарських засобів МОЗ України від 21.09.2010 р. № 340 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
6. Умаров С. З., Сойников Е. В. Реализация системного подхода на уровне формирования сети аптекных складов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://logiconf.ru/pharmlogic/index.php?section=pages&PID=40&site=e30796bb18c587afeb1fa270f35c375a>

ПРИМЕНЕНИЕ ЭЛЕМЕНТОВ ЛОГИСТИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ДЛЯ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ РАБОТЫ АПТЕЧНОЙ СЕТИ

И. Я. Городецкая, П. К. Стадницкий

Львовский национальный медицинский университет имени Данила Галицкого

Резюме: изучены особенности транспортного обеспечения аптечных учреждений региональной аптечной сети. Произведено расчет издержек на доставку товара в аптеки и предложено пути их оптимизации.

Ключевые слова: аптечные сети, транспортные издержки.

USE OF ELEMENTS OF LOGISTICS MANAGEMENT FOR IMPROVEMENT OF WORK OF PHARMACY NETWORK

I. Ya. Horodetska, P. K. Stadnytskyi

Lviv National Medical University by Danylo Halytskyi

Summary: peculiarities of transport supply of pharmacies of regional pharmacy network were under research. Calculation of expenses for good supply to the pharmacies was done and ways of their optimization were proposed.

Key words: pharmacy network, transport expenses.